

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.410.004.02.2019

Pan
Grzegorz Czochański
p.o. Prezes Zarządu
„Stadnina Koni Janów Podlaski”,
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Wygoda 3
21-505 Janów Podlaski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/046 – Państwowa hodowla koni w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	„Stadnina Koni Janów Podlaski”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Wygoda 3, 21-505 Janów Podlaski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Czocharński, p.o. Prezes Zarządu, od 7 marca 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Sławomir Pietrzak, Prezes Zarządu, od 20 czerwca 2016 r. do 7 marca 2018 r., Marek Skomorowski, p.o. Prezes Zarządu, od 19 lutego do 20 czerwca 2016 r. oraz Marek Trela, Prezes Zarządu, od 24 kwietnia 2002 do 19 lutego 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Warunki utrzymania koni w spółce2. Prowadzenie hodowli koni w spółce3. Gospodarowanie majątkiem spółki
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Krzysztof Babicki, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRR/30/2019 z 27 września 2019 r.2. Witold Brzychcy, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRR/31/2019 z 27 września 2019 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

„Stadnina Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prowadziła hodowlę koni, realizując cele hodowlane nałożone programem hodowlanym zatwierdzonym przez Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych³. Podczas przeglądów hodowlanych oceniano wartość hodowlaną koni, a dzierżawa i sprzedaż koni, z wyjątkiem jednego przypadku, były dokonywane zgodnie z uregulowaniami określonymi przez Agencję Nieruchomości Rolnych, a następnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Konie w „Stadninie Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością miały zapewnione warunki weterynaryjne oraz warunki utrzymywania koni określone w przepisach prawa. Obsługa weterynaryjna koni, dokumentacja lekarsko-weterynaryjna oraz ewidencja leczenia koni prowadzone były prawidłowo.

Przychody z tytułu hodowli koni w latach 2015–2016 były wyższe od poniesionych kosztów, przy czym w 2015 r. spowodowane to było uzyskaniem wysokiej ceny sprzedaży konia w trakcie aukcji Pride of Poland, natomiast w latach 2017–2018 nie

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 i 1571, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Do dnia 31 sierpnia 2017 r. prawa z udziałów w „Stadninie Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywane były przez Agencję Nieruchomości Rolnych, której zadania z dniem 1 września 2017 r. przejął Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

pokrywały tych kosztów. „Stadnina Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w latach 2016-2018 wykazała stratę ze sprzedaży, w 2017 r. i 2018 r. wykazała stratę netto, a plan naprawczy przyjęty został dopiero w październiku 2019 r.

„Stadnina Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prawidłowo gospodarowała większością posiadanego majątku. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły sprzedaży konia z naruszeniem regulacji określonych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz sprzedaży stanówek po zaniżonej cenie w stosunku do ceny określonej w Cenniku, niezrealizowania zaleceń po kontrolach stanu technicznego niektórych obiektów budowlanych, niedokonania wpisów do ksiąg obiektu budowlanego niektórych budynków, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego, a także niezgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości nie wykazano w ewidencji środków trwałych budynków gospodarczych *I Pożary i II Pożary*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki utrzymania koni w Spółce

„Stadnina Koni Janów Podlaski” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej Spółka lub Stadnina) prowadziła działalność, której głównym przedmiotem był chów i hodowla koni czystej krwi arabskiej i półkwi angloarabskiej (rasa małopolska). Stadnina zajmowała się również chowem i hodowlą bydła mlecznego. Produkcja roślinna pełniła rolę pomocniczą dla produkcji zwierzęcej. Organami Spółki były: Zarząd Spółki oraz Zgromadzenie Wspólników. Prawa w całości udziałów w Spółce wykonywane były przez Agencję Nieruchomości Rolnych (dalej ANR), a następnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolniczego (dalej KOWR). Konie hodowane w Stadninie rozmieszczone były w szesnastu stajniach (stajnie boksowe oraz stajnie z biegalnią). Były to głównie obiekty zabytkowe wybudowane w XIX wieku, a także pochodzące z okresu międzywojennego⁵.

(akta kontroli str. 318-323)

W zakresie chowu i hodowli koni w Stadninie spełnione były warunki weterynaryjne oraz warunki utrzymania koni⁶ określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej⁷.

(akta kontroli str. 3053-3074, 3196-3268)

Pracowników Spółki obowiązywał *Regulamin Pracy w Stadninie Koni Janów Podlaski Sp. z o.o.*, w którym dostosowano godziny pracy pracowników działu hodowli koni do cyklu obsługi koni oraz zakresy obowiązków. Karmienie koni odbywało się pod nadzorem głównego specjalisty ds. hodowli koni – głównego hodowcy oraz koniuszego. Konie na terenie Stadniny miały stały dostęp do wody i zapewniony codzienny ruch oraz wypuszczane były na wybiegi lub pastwiska. W ramach sprawowanego nadzoru, koniuszy był obecny przy wypuszczaniu na pastwiska poszczególnych grup koni, a podczas powrotów koni z pastwiska obecny był również główny hodowca.

(akta kontroli str. 3295-3310)

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Nowymi wybudowanymi obiektami były: hala treningowo-aukcyjna z zapleczem stajennym na 40 koni, Centrum Inseminacji Koni oraz wiaty do przechowywania siana i słomy.

⁶ Oględziny dobrostanu koni i warunków weterynaryjnych przeprowadzono na podstawie art. 39 ustawy o NIK.

⁷ Dz. U z 2019 r., poz. 1966.

Usługi weterynaryjne w Stadninie prowadzone były przez lekarzy weterynarii na podstawie umów na świadczenie usług weterynaryjnych. W latach 2015–2016 obowiązywała umowa na świadczenie usług w zakresie prowadzenia opieki lekarsko-weterynaryjnej nad wszystkimi zwierzętami na terenie Stadniny, tj. końmi i bydłem w zakresie zdrowotności, wykonywania zabiegów leczniczych oraz leczenia. Na lata 2017–2018 Spółka zawierała coroczne umowy na świadczenie usług weterynaryjnych⁸, których przedmiotem była kompleksowa opieka lekarsko-weterynaryjna koni obejmująca: badanie i diagnozowanie stanu zdrowia koni, leczenie koni (§1) i utrzymanie należytego stanu zdrowotności koni (§4). Przedmiotem umowy na 2019 r. była kompleksowa opieka lekarsko-weterynaryjna koni, która obejmowała: badanie i diagnozowanie stanu zdrowia koni, leczenie koni zachowawcze oraz przeprowadzanie drobnych zabiegów operacyjnych, możliwych do wykonania na miejscu i utrzymanie należytego stanu zdrowia koni (§1).

Wynagrodzenia za usługi określono ryczałtem i odrębnie uregulowano wykonanie usług przekraczających zakres przedmiotowy umowy oraz określono zwrot poniesionych kosztów leków (§4 umów na 2017 r. i 2018 r. i §5 umowy na 2019 r.). W ramach usług przekraczających zakres przedmiotowy umowy nie określono rodzaju usług dodatkowo płatnych. Na powyższe okoliczności wyjaśnienia złożyli p.o. Prezes Zarządu oraz lekarz weterynarii. Podali oni, że wystawienie i realizowanie oddzielnie płatnych faktur za usługi weterynaryjne, spowodowane było niemożliwością wykonania ich na terenie Stadniny, wykonywaniem części z nich sprzętem specjalistycznym, którego nie posiadała Stadnina oraz wysokimi kosztami tych usług.

(akta kontroli str. 2114-2122, 2248-2447, 2471-2501, 2505-2528)

Koszty usług weterynaryjnych koni wyniosły w 2015 r. – 277,9 tys. zł, w 2016 r. – 236,2 tys. zł, w 2017 r. – 245,7 tys. zł, w 2018 r. – 316,7 tys. zł i (do 16 września) 2019 r. – 277,7 tys. zł.

Dokumentacja lekarsko-weterynaryjna oraz ewidencja leczenia zwierząt gospodarskich zawierająca ewidencję wydanych leków w Stadninie prowadzone były zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji⁹.

(akta kontroli str. 2111-2504)

W badanym okresie Powiatowego Lekarza Weterynarii przeprowadzone kontrole punktu kopulacyjnego w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia punktu kopulacyjnego¹⁰ oraz kontrole centrum pozyskiwania i przechowywania nasienia koni w zakresie zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do nasienia owiec, kóz, koniowatych i świń¹¹ i w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 176/2010 z dnia 2 marca 2010 r.¹² nie wykazały nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 3053-3074, 3196-3268)

⁸ Umowa na świadczenie usług weterynaryjnych w 2017 r. zawarta w dniu 1 lutego 2017 r., umowa na świadczenie usług weterynaryjnych w 2018 r. zawarta w dniu 29 grudnia 2017 r. oraz umowa na świadczenie usług weterynaryjnych w 2019 r. zawarta w dniu 31 grudnia 2018 r.

⁹ Dz. U. Nr 224, poz. 1347.

¹⁰ Dz. U. Nr 156, poz. 1638.

¹¹ Dz. U. z 2016 r., poz. 844.

¹² Rozporządzenie zmieniające załącznik D do dyrektywy Rady 92/65/EWG w odniesieniu do centrów pozyskiwania i przechowywania nasienia, zespołów pozyskiwania i produkcji zarodków oraz warunków dla zwierząt dawców z gatunków koni, owiec i kóz, a także w odniesieniu do przetwarzania nasienia, komórek jajowych i zarodków zwierząt tych gatunków (Dz. Urz. UE L 52 z 3.3.2010 s.14)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Spółka zapewniła warunki weterynaryjne oraz warunki utrzymania koni określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. Obsługa weterynaryjna koni prowadzona była prawidłowo, a dokumentacja lekarsko-weterynaryjna i ewidencja leczenia zwierząt – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji.

OBSZAR

2. Hodowla koni w Spółce

W Stadninie Koni Janów Podlaski prowadzone były dwa działy hodowli koni: rasy czystej krwi arabskiej oraz koni półkrwi angloarabskiej (małopolskiej). Celem hodowlanym w dziale czystej krwi arabskiej była stała poprawa typu, urody i pokroju przy użyciu mechanizmów selekcyjnych określonych w zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *Programie Hodowli Rasy Czystej Krwi Arabskiej*. Celem hodowlanym w dziale półkrwi angloarabskiej była poprawa możliwości sportowych koni i dostarczanie rozplodników do stad ogierów i hodowli terenowej.

Według stanu na 1 stycznia 2015 r. hodowano 268 koni arabskich, z tego 231 koni zarodowych i 37 wyselekcjonowanych z hodowli. Na 1 stycznia 2016 r. hodowano 283 konie, z tego 274 koni zarodowych i 9 wyselekcjonowanych z hodowli; na 1 stycznia 2017 r. hodowano 311 koni, z tego 295 koni zarodowych i 16 wyselekcjonowanych z hodowli; na 1 stycznia 2018 r. hodowano 314 koni z tego 292 koni zarodowych i 22 konie wyselekcjonowanych z hodowli; na 1 stycznia 2019 r. hodowano 336 koni, z tego 313 koni zarodowych i 23 wyselekcjonowanych z hodowli.

Według stanu na 1 stycznia 2015 r. hodowano 109 konie półkrwi angloarabskiej, z tego 90 koni zarodowych i 19 wyselekcjonowanych z hodowli. Na 1 stycznia 2016 r. hodowano 107 koni, z tego 88 koni zarodowych i 19 wyselekcjonowanych z hodowli; na 1 stycznia 2017 r. hodowano 100 koni, z tego 86 koni zarodowych i 14 wyselekcjonowane z hodowli; na 1 stycznia 2018 r. hodowano 100 koni, z tego 98 koni zarodowych i 2 wyselekcjonowane z hodowli; na 1 stycznia 2019 r. hodowano 101 koni, z tego 83 konie zarodowe i 18 wyselekcjonowane z hodowli.

Hodowla koni w Spółce prowadzona była w oparciu o *Strategiczny program hodowli koni w Spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych (dalej Strategiczny program hodowli koni)*¹³, przyjęty w 2015 r. W *Strategicznym programie hodowli koni* podano definicję konia arabskiego, określono cele hodowlane i zamierzenia dla tej rasy koni, podano wzorce rasy oraz dopuszczono – zgodnie z dyrektywami Światowej Organizacji Konia Arabskiego¹⁴ (dalej WAHO) – unasienianie nasieniem świeżym, chłodzonym (transportowanym) i mrożonym. Dopuszczone było uzyskanie dwóch źrebiąt od klaczy rocznie: jedno urodzone drogą naturalną, drugie z przeszczepienia zarodka (do klaczy biorczyni). Celem hodowlanym koni szlachetnej półkrwi było dążenie do hodowli i produkcji koni przydatnych do wysokiego wyczynu sportowego w jeździectwie. W ramach realizacji programu hodowlanego określono stopnie selekcji i cechy konia poddane selekcji.

¹³ Strategiczny program hodowli koni zatwierdzony został w maju 2015 r. przez Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych i zawierał ocenę sytuacji hodowli koni w Polsce i spółkach hodowli koni, w których prawa z udziałów wykonywał ANR oraz KOWR, strategię rozwoju ras koni hodowanych w spółkach hodowli koni oraz zasady współpracy z ośrodkami naukowymi.

¹⁴ World Arabian Horse Organization.

W *Strategicznym programie hodowli koni* przyjęto dla stadnin zakładane minimalne liczby klaczy matek, w tym dla Stadniny przyjęto jako minimalny poziom 60 klaczy arabskich czystej krwi oraz 25 małopolskich. W latach 2015–2017 liczba klaczy arabskich czystej krwi była niższa od zakładanych w *Strategicznym programie hodowli koni* i wyniosła odpowiednio: 42, 46 oraz 41 sztuk. W latach 2018–2019 liczba klaczy matek spełniała założenia *Strategicznego programu hodowli koni*. Każdego roku przygotowana była grupa klaczy w celu uzupełnienia i odmłodzenia stada matek. Liczba klaczy stadnych półkwi angloarabskiej spełniała założenia *Strategicznego programu hodowli koni*.

(akta kontroli str. 3184-3189, 3364-3381, 3425-3426)

W hodowli rasy małopolskiej stosowano „dolew obcej krwi” poprzez import nasienia ogierów angloarabskich z krajów zachodnioeuropejskich. Efektem było wyhodowanie ogierów odnoszących sukcesy w zawodach sportowych na Mistrzostwach Polski Młodych Koni, w konkurencji WKKW¹⁵.

P.o. Prezes Spółki podał, że w celu zachowania odrębności i specyficznych cech hodowanych koni arabskich czystej krwi, uwzględniano w programie hodowlanym użycie ogierów, reprezentantów polskich rodów męskich tj. IBRAHIM, ILDERIM, KUHEILAN HAIFI. Konie poddawano treningowi wyścigowemu w celu sprawdzenia ich pod względem zdrowia. Podczas przeglądów hodowlanych oceniano cechy poprawności budowy, urody koni i typu arabskiego hodowanych koni. Utrzymywano odpowiednio liczną populację przedstawicieli polskich linii żeńskich i polskich rodów męskich i dążono do zachowania najcenniejszych przedstawicieli koni z tych rodzin i rodów do dalszej hodowli w macierzystej stadninie.

(akta kontroli str. 3184-3189, 3364-3381)

W Spółce hodowlę koni prowadziła główny specjalista ds. hodowli koni – magister inżynier zootechniki, absolwentka wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej w Lublinie. Zadania i kompetencje głównego specjalisty ds. hodowli koni określone były w Regulaminie organizacyjnym Spółki oraz w ustalonym zakresie czynności.

(akta kontroli str. 2765-2797)

Zasady przeprowadzania przeglądów hodowlanych zostały określone dla Spółki przez ANR, a następnie KOWR¹⁶. W latach 2015–2019 przeprowadzano wiosenne i jesienne przeglądy hodowlane oddzielnie dla koni arabskich czystej krwi i koni półkwi angloarabskiej (małopolskich). Postępowanie przetargowe, w tym wycenę koni przed sprzedażą, przeprowadzała Komisja Przetargowa w składzie co najmniej trzyosobowym, która działała na podstawie uchwały Zarządu. Przewodniczącym Komisji był pracownik Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR, a następnie KOWR, a członkami członkowie Zarządu Spółki, pracownik odpowiedzialny za dział hodowli koni, a także inne osoby zaproszone przez Prezesa Zarządu. Komisja wyrażała zgodę na przeniesienie koni ze stada hodowlanego do stada niehodowlanego oraz kwalifikację klaczy do hodowli na wniosek Zarządu. Przesłankami o wyłączeniu ze stada hodowlanego były selekcje na sprzedaż podczas aukcji (Aukcje Pride of Poland, Letnie Aukcje, Jesienne Aukcje Koni), brak standardu, wady, problemy

¹⁵ Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego.

¹⁶ Zasady przeprowadzania przeglądów hodowlanych Załącznik nr III w *Strategicznym programie hodowli koni* w Spółkach ANR oraz Pismo Departamentu Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi KOWR nr CEN.DNSS.WH.6173.8.2018.IW.2 z dnia 21 lutego 2018 r. przekazujące m. in. uaktualniony i skorygowany wykaz dokumentacji hodowlanej.

zdrowotne i kosztowne leczenie, wyeliminowanie ogiera lub klaczy z rozrodu, nadwyżki hodowlane, nie zakwalifikowanie do treningu wyścigowego, zaawansowany wiek. Selekcję doraźną, poza przeglądami hodowlanymi, przeprowadzała komisja złożona z przedstawicieli Zarządu Spółki i hodowcy koni, a akceptował przedstawiciel ANR, a następnie KOWR. Wymagana dokumentacja i sprawozdawczość za lata 2015–2018 była terminowo przekazywana do ANR lub KOWR.

(akta kontroli str. 2582-2620, 2666-2773)

Głównym kierunkiem hodowli czystej krwi arabskiej w Spółce była hodowla koni pokazowych. Ocena wartości użytkowej koni dokonywana była na podstawie *Strategicznego programu hodowli koni* poprzez udział koni w pokazach i uzyskane w ich trakcie wyniki. Konie czystej krwi arabskiej odbywały również trening wyścigowy w celu sprawdzenia ich dzielności wyścigowej na torach oraz możliwości wykorzystania ich do innych kierunków użytkowania sportowego.

Ocena wartości użytkowej koni rasy małopolskiej dokonywana była poprzez selekcję źrebiąt i młodych koni w oparciu o wskaźniki rozwojowe i zdrowotne, selekcję ogierów i klaczy w wieku 2,5-3 lat, kwalifikację ogierów do zakładów treningowych (dalej ZT), selekcję klaczy na podstawie wyników uzyskanych podczas polowej próby dzielności, selekcję na podstawie wyników osiąganych przez konie hodowli janowskiej podczas zawodów sportowych.

Próbowi dzielności poddawane były głównie klacze w kategorii prób polowych (5-7 w latach objętych kontrolą poza 2018 r., w którym nie przeprowadzono prób dzielności), trzy ogiery które otrzymały licencję (2016 r. i 2017 r.) i 2 ogiery zakwalifikowane do ZT (2016 r.). W latach 2015–2019 treningowi wyścigowemu poddano odpowiednio 35, 44, 30, 43 i 47 koni czystej krwi arabskiej. Konie półkwi angloarabskiej uczestniczyły w latach 2018–2019 odpowiednio 13 i 6, gdyż w latach 2015-2017 nie organizowano wyścigów dla koni tej rasy na Torze Wyścigowym we Wrocławiu. Największa liczba zwycięstw na torze wyścigowym w gonitwach płaskich koni czystej krwi arabskiej była w 2017 r. (31), w 2018 r. było 19 zwycięstw. Najwyższą sumę wygranych przyniosły starty w 2017 r. (491,9 tys. zł).

W 2015 r. konie ze Stadniny uzyskały na zagranicznych pokazach 5 tytułów czempionów, 7 tytułów wiceczempionów, 5 tytułów Top Five Czempionatu, 4 tytuły Top Ten Czempionatu. Na pokazach krajowych uzyskały 7 tytułów czempionów, 7 tytułów wiceczempionów, 6 tytułów Top Five Czempionatu oraz I jeden tytuł Najlepszego Konia Pokazu. W 2016 r. konie ze Stadniny uzyskały na zagranicznych pokazach 2 tytuły czempionów oraz 4 tytuły wiceczempionów. Na pokazach krajowych uzyskały 6 tytułów czempionów, 3 tytuły wiceczempionów, 4 tytuły Top Five Czempionatu i 2 tytuły Najlepszego Konia Pokazu. W 2017 r. konie ze Stadniny brały udział w czterech zagranicznych czempionatach na których otrzymały: dwa tytuły Klaczy Czempionki, trzy tytuły Top Ten Pucharu Narodów, po jednym I, II i III miejscu w klasie i siedmiokrotnie miejsca od V do X w klasie. Na jednym pokazie i dwóch czempionatach krajowych konie arabskie zajęły trzykrotnie miejsca I, ośmiokrotnie miejsca II, dwunastokrotnie miejsca III i czterokrotnie miejsca IV. W 2018 roku konie ze Stadniny uczestniczyły w trzech zagranicznych czempionatach na których uzyskały wyniki: jedno I miejsce w klasie, trzy III miejsca w klasie, trzynastokrotnie zajmowały miejsca od IV do X. W czterech krajowych pokazach i czempionatach otrzymały trzy tytuły czempiona, 12 tytułów

wicczempiona, pięciokrotnie „TOP Five” Czempionatu. Miejsce I w klasie zdobyły 16 razy, miejsce II – 6 razy, miejsce III – 4 razy. Miejsca od IV do VIII w klasie zajęły 10 razy.

(akta kontroli str. 138-140, 208-210, 281-286, 356-362, 3354-3421)

W Spółce nie określono uregulowań wewnętrznych dotyczących wydzierżawiania koni. Umowy dzierżawy koni zawierane były na podstawie przedstawionych ofert. Umowy na dzierżawę klaczy zawarte w okresie objętym kontrolą określały ograniczenia związane z uzyskaniem zarodków i źrebiąt. Przychody z tytułu dzierżawy koni w latach 2015–2018 wyniosły 217,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 2874-2884, 2889-2900, 2975-2979, 3443-3450)

Spółka, przy zastosowaniu form sprzedaży¹⁷ (aukcje Pride of Poland, aukcje Summer Sale, konkursy ofert, przetargi) w 2015 r. sprzedała 58 koni na łączną kwotę netto 9.741,6 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 167,9 tys. zł, w tym na aukcjach i w wyniku przetargów sprzedała 52 konie na łączną kwotę netto 9.662,0 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 185,8 tys. zł. W 2016 r. Spółka sprzedała 51 koni na łączną kwotę netto 3.705,9 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 72,7 tys. zł, w tym na aukcjach i w wyniku przetargów sprzedała 40 koni na łączną kwotę netto 3.608 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 90,2 tys. zł. W 2017 r. łącznie sprzedano 87 koni na łączną kwotę netto 3.250,5 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 37,4 tys. zł, w tym na aukcjach i w wyniku przetargów sprzedała 43 konie na łączną kwotę netto 1.346,3 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 31,3 tys. zł. W 2018 r. Spółka łącznie sprzedała 51 koni na łączną kwotę netto 1.435,4 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 28,1 tys. zł, w tym na aukcjach i w wyniku przetargów sprzedała 27 koni na łączną kwotę netto 1.165,2 tys. zł, uzyskując średnią cenę za konia 43,1 tys. zł. Sprzedaż koni na niższym od planowanego poziomie wynikała z mniejszego popytu na konie.

(akta kontroli str. 1823-1830, 1869, 3476-3477, 3711)

Promocja i reklama hodowli koni polegała na prezentowaniu przez Spółkę koni na najważniejszych pokazach krajowych i zagranicznych: Puchar Narodów w Aachen (Niemcy), Czempionat Europy (Verona – Włochy, Lier - Belgia), Czempionat Świata w Paryżu (Francja) a także, jak podał p.o. Prezes Zarządu: „w miarę możliwości na Czempionatach rozgrywanych w USA i na Bliskim Wschodzie. Prezentowane konie należą do światowej czołówki co potwierdzają osiągnięte wyniki. Promocja odbywała się poprzez dzierżawę klaczy i ogierów. W celu utrzymywania i intensyfikacji kontaktów z odbiorcami zamieszczano informacje o Stadninie i jej osiągnięciach w czasopismach krajowych i zagranicznych. Od blisko dwudziestu lat funkcjonuje internetowa strona Stadniny, stale aktualizowana i licznie odwiedzana przez sympatyków koni.”

Koszty w zakresie promocji hodowli koni w 2015 r. wyniosły 183.484,19 zł, w 2016 r. 145.254,98 zł, w 2017 r. 141.937,79 zł, a w 2018 r. 149.085,56 zł.

(akta kontroli str. 1729-1750)

¹⁷ Sprzedaż dokonywana była na zasadach określonych w Piśmie Departamentu Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi KOWR nr CEN.DNSS.WH.6173.8.2018.IW.2 z dnia 21 lutego 2018 r. oraz w pkt 3 Załącznika nr IV pn. *Sprzedaż koni ze spółek*, według których sprzedaż koni powinna być dokonywana w formie publicznej, tj. przetargu, aukcji, konkursu ofert, itd. Jeśli sprzedaż koni w powyższej formie okaże się nieskuteczna, tj. koń nie zostanie sprzedany na aukcji, po raz kolejny może być wystawiony do sprzedaży w formie indywidualnych negocjacji z klientem.

W Spółce prowadzono pensjonat dla koni zgodnie z zarządzeniem Prezesa Zarządu nr 1 z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie wprowadzenia cen usług dotyczących zwiedzania stadniny, wynajmowania pomieszczeń w hali, utrzymania koni, pensjonatu oraz z zarządzeniami nr 3 z dnia 1 marca 2017 r. i nr 1 z dnia 2 stycznia 2018 r. w sprawie zaktualizowania cennika oraz wykazu usług turystycznych, wynajmu pomieszczeń hali, utrzymania koni, pensjonatu świadczonych przez Stadninę. Przychody z tytułu utrzymania koni w pensjonacie uzyskane w 2015 r. wyniosły 299 tys. zł, w 2016 r. 252,9 tys. zł, w 2017 r. 96,3 tys. zł, a w 2018 r. 131,3 tys. zł. P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że przychody ze sprzedaży usług za utrzymanie koni w pensjonacie uległy w 2017 r. znacznemu obniżeniu ze względu na mniejsze zainteresowanie korzystaniem z pensjonatu.

(akta kontroli str. 988-1065, 1120-1125)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka dokonała sprzedaży należącego do stada hodowlanego ogiera PROMETEUSZ (umowa z dnia 28 grudnia 2017 r.) bez pisemnej zgody Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, co było niezgodne z pkt 2 Załącznika nr IV do *Strategicznego programu hodowli koni pn. Sprzedaż koni ze spółek*, który stanowił, że: „W przypadku sprzedaży koni ze stada hodowlanego, która powinna mieć charakter sporadyczny, każdorazowo Spółka, po wysłaniu wniosku wraz z uzasadnieniem, musi uzyskać pisemną zgodę właściciela – Zespołu Nadzoru Właścicielskiego ANR.” Było to działanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 1905-1907, 1869, 3720)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „Oferta sprzedaży ogiera Prometeusz była dla SK Janów Podlaski korzystna w aktualnej sytuacji rynkowej (...). Koszty sprowadzenia ogiera do Polski, a także koszty jego leczenia hormonalnego w USA byłyby wysokie i nie byłoby gwarancji, że nasienie będzie pełnowartościowe nadające się do mrożenia (taka była również opinia (...) Głównego Specjalisty SK Janów Podlaski d/s hodowli koni). Po otrzymaniu oferty zakupu ogiera wystosowano pismo do KOWR o zgodę na przedmiotową sprzedaż i taka zgoda została wyrażona, o czym poinformowała stadninę Pani (...) inspektor z ramienia KOWR”.

Były Zastępca Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa potwierdził w wyjaśnieniach, że: „(...) nie wyrażał zgody ustnej i w formie pisemnej na sprzedaż ogiera PROMETEUSZ, a także taka zgoda nie była udzielana przez nadzorowany przez niego Departament Nadzoru Właścicielskiego KOWR.”

W trakcie kontroli nie przedłożono dokumentu wyrażającego zgodę KOWR na sprzedaż przedmiotowego konia.

(akta kontroli str. 1810-1811, 3470-3473, 3478-3481)

2. Spółka dokonała w dniu 30 grudnia 2017 r. sprzedaży 15 stanówek konia zarodowego POGROM za cenę jednostkową netto 1 zł, łącznie ze sprzedażą innych koni na podstawie umowy zawartej w dniu 29 grudnia 2017 r. Sprzedaż stanówek została dokonana po zaniżonej cenie bowiem w 2018 r. cena jednej

stanówki ogiera POGROM wyniosła 12 tys. zł netto¹⁸. Wartość 15 stanówek tego konia łącznie wyniosła 180 tys. zł netto. Było to działanie niegospodarne.

(akta kontroli str. 1099, 1188-1193, 1849-1858)

W sprawie sprzedaży 15 stanówek były Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że: „SK Białka niejako wymusiła podpisanie aneksu twierdząc, że w przeciwnym wypadku umowa nie zostanie zrealizowana, co byłoby dużą stratą dla SK Janów Podlaski. Ponadto w negocjacjach z MHR SK Białka można było pozyskując 100 000 Euro ze sprzedaży koni udostępnić nasienie ogiera Pogrom, który jest własnością SK Janów Podlaski, a jego nasienie nie jest kosztem stadniny i na bieżąco może być pozyskiwane zależnie od potrzeb.”

(akta kontroli str. 1811-2006)

3. W *Imiennych wykazach koni na dzień 1 stycznia* dla: 2015 r., 2016 r., 2017 r. i 2018 r., w części dotyczącej koni ubyłych ze Stadniny, nie zamieszczono informacji o kwotach z tytułu sprzedaży koni, o sposobie sprzedaży oraz informacji o koniach nienależących, a dzierżawionych przez Stadninę. Było to niezgodne z zasadami sporządzania *Imiennego wykazu koni* określonymi w załączniku nr II pn. *Wymagana dokumentacja do Strategicznego programu hodowli koni* oraz w piśmie Departamentu Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi KOWR¹⁹.

P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „Wytyczne zawarte w załączniku nr II do Strategicznego programu hodowli koni (...) mają charakter ukierunkowania Zarządów Spółek w zakresie przesyłanych danych, ujętych w imiennym wykazie koni przekazywanych do KOWR. Zawarty w wykazie spis koni ubyłych ma na celu przekazanie informacji o koniach, które opuściły Stadninę. Należy wskazać, że imienny wykaz koni nie stanowi dokumentu poufnego i może być udostępniony do różnych celów (...). W związku z powyższym, nie powinien zawierać danych, których ujawnienie może być dla Spółki niekorzystne. (...) Mając na uwadze obowiązek ochrony interesu Spółki i konieczność ochrony danych wrażliwych, jakimi są dane dotyczące sprzedaży koni, nie zamieszcza się ich w przesyłanym imiennym wykazie koni. Jeżeli o przekazanie takich danych zwróci się do Spółki (...) KOWR, zostaną one udostępnione wraz z informacją co do ich poufności.”

(akta kontroli str. 134, 353, 2683, 2723-2748, 3315-3353)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka prowadziła hodowlę koni czystej krwi arabskiej oraz koni półkwi angloarabskiej realizując prace hodowlane określone w *Strategicznym programie hodowli koni*. W trakcie przeglądów hodowlanych oceniano wartość hodowlaną koni, a sprawozdawczość hodowlana była przedstawiana terminowo do KOWR. Dzierżawa i sprzedaż koni w okresie objętym kontrolą prowadzone były na ogół zgodnie z uregulowaniami określonymi przez ANR, a następnie KOWR. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły sprzedaży konia z naruszeniem regulacji określonych przez KOWR, a także sprzedaży stanówek po zaniżonej cenie w stosunku do określonej w Cenniku. Nie zamieszczono także wymaganych danych w dokumentacji hodowlanej przekazywanej do ANR, a następnie do KOWR.

¹⁸ W *Cenniku na sezon stanówkowy 2018 r.* Spółki za jedną stanówkę ogiera POGROM była przewidziana cena netto 12.000 zł.

¹⁹ Pismo nr CEN.DNSS.WH.6173.8.2018.IW.2 z dnia 21 lutego 2018 r.

3. Gospodarowanie majątkiem Spółki

Na 31 grudnia 2018 r. Spółka łącznie dysponowała nieruchomościami o powierzchni 1.705,2 ha, w tym gruntami własnymi o powierzchni 133,8 ha oraz dzierżawionymi z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa o powierzchni 1.571,4 ha.

Według stanu na 18 października 2019 r. Spółka posiadała ogółem 124 obiekty budowlane (budynki i budowle) o wartości księgowej 18.302,6 tys. zł, z tego 78 obiektów związanych z hodowlą zwierząt gospodarskich i produkcją roślinną o wartości księgowej 18.093,9 tys. zł. Spółka posiadała 40 obiektów o wartości księgowej 203,5 tys. zł niewykorzystywanych w prowadzonej przez Spółkę działalności gospodarczej.

(akta kontroli str. 619, 3482-3483)

Według stanu na dzień 18 października 2019 r. Spółka posiadała 15 obiektów budowlanych własnych przeznaczonych do hodowli koni. Dla tych obiektów wykonane zostały wymagane okresowe przeglądy stanu technicznego oraz prowadzone były książki obiektów budowlanych zgodnie z wymogami art. 62 ust. 1 oraz 64 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁰ (dalej Prawo budowlane).

(akta kontroli str. 619-623, 3482-3483)

W okresie objętym kontrolą wynagrodzenia członków zarządów Spółki ustalane były przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (NZW) na podstawie ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi²¹ oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami²². Wysokość wypłaconych wynagrodzeń miesięcznych członkom Zarządu Spółki była zgodna z kwotami określonymi w uchwałach NZW.

(akta kontroli str. 595, 1208-1210, 1729-1750)

W 2015 r. Spółka zaplanowała wydatki inwestycyjne na poziomie 1.500 tys. zł, a poniesione wydatki wyniosły 1.728,2 tys. zł. W latach 2016–2018 Spółka nie realizowała wszystkich zaplanowanych zadań inwestycyjnych, modernizacji i remontów. Biznes Plan Spółki na 2016 r. zakładał realizację inwestycji na łączną kwotę 3.145 tys. zł, z tego wydatkowano kwotę 1.523,5 tys. zł, co stanowiło 48,4% planu. W zakresie inwestycji, modernizacji i remontów budynków przewidziano wydatki w wysokości 2.246,0 tys. zł, a poniesiono w wysokości 429,0 tys. zł, co stanowiło 18,7% założeń planowych.

Wydatki na zadania inwestycyjne w 2017 r. zostały zrealizowane w wysokości 787,4 tys. zł, co stanowiło 44% założeń planowych (1.790 tys. zł). W zakresie inwestycji, modernizacji i remontów budynków przewidziano wydatki w wysokości 1.400 tys. zł, a poniesiono w wysokości 270,3 tys. zł co stanowiło 19,3% założeń planowych.

W 2018 r. zrealizowano zadania inwestycyjne na łączną kwotę 670,6 tys. zł, co stanowiło 50,2% założeń planowych (1.337 tys. zł). W zakresie inwestycji, modernizacji i remontów budynków przewidziano wydatki w wysokości 775,0 tys. zł, a poniesiono wydatki w wysokości 225,2 tys. zł, co stanowiło 29,1% wielkości planowej.

(akta kontroli str. 97-160, 912-973)

W 2015 r., 2016 r., 2017 r. oraz w 2018 r. uzyskiwane przez Spółkę przychody z tytułu hodowli koni²³ wyniosły odpowiednio: 11.169,3 tys. zł, tj. 69,1% przychodów ogółem Spółki, 6.074,3 tys. zł., tj. 37,9% przychodów, 4.624,7 tys. zł, tj. 44,8% przychodów, 2.948,5 tys. zł, tj. 32% przychodów.

²⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, ze zm.

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 1885, ze zm.

²³ Dane o przychodach i kosztach z tytułu hodowli koni, a także o wynikach działalności Spółki zostały określone na podstawie rocznych sprawozdań z działalności Spółki.

W przychodach z hodowli koni za 2015 r. (11.169,3 tys. zł) największy udział w przychodach hodowli koni stanowiły:

- 87,2% przychody ze sprzedaży koni (9.741,6 tys. zł),
- 3,2% przychody ze sprzedaży stanówek i nasienia (357,9 tys. zł),
- 2,8% przychody ze świadczonych usług (pensjonaty, trening koni, szkolenia, kursy jazdy), tj. 313,1 tys. zł.

Przychody z hodowli koni w 2016 r. wyniosły 6.074,3 tys. zł i były niższe o 36% w stosunku do uzyskanych w 2015 r. Największy udział w przychodach hodowli koni stanowiły przychody ze sprzedaży koni, które wyniosły 3.705,9 tys. zł i stanowiły 61% ogółu przychodów uzyskanych z hodowli koni.

Przychody z hodowli koni za 2017 r. wyniosły 4.624,7 tys. zł i były niższe o 12% w stosunku do uzyskanych w 2016 r. Największy udział w przychodach hodowli koni stanowiły przychody ze sprzedaży koni, które wyniosły 3.250,5 tys. zł i stanowiły 70,3% ogółu przychodów uzyskanych z hodowli koni.

Przychody z hodowli koni w 2018 r. wyniosły 2.948,5 tys. zł i były niższe o 1.676,1 tys. zł, tj. o 36% od w stosunku do uzyskanych przychodów w 2017 r. Największy udział w przychodach hodowli koni stanowiły przychody ze sprzedaży koni wyniosły 1.435,4 tys. zł i stanowiły 48,7% przychodów uzyskanych z hodowli koni.

Przychody z hodowli koni w 2018 r. w odniesieniu do 2015 r. uległy zmniejszeniu o 8.221 tys. zł, tj. o 73,6%, przy czym należy zaznaczyć, że przychody te w 2015 r. osiągnięto w związku z uzyskaniem wysokiej ceny sprzedaży konia w trakcie aukcji Pride of Poland, a koszty tej hodowli uległy zmniejszeniu o kwotę 2.152,3 tys. zł, tj. o 32%.

W 2016 r. Spółka poniosła łączne koszty hodowli koni w wysokości 5.411,7 tys. zł, i były niższe o 21% w stosunku do poniesionych kosztów w 2015 r., tj. 6.827,0 tys. zł. W 2017 r. Spółka poniosła łączne koszty hodowli koni w wysokości 5.379,2 tys. zł, które były niższe o 1% od kosztów 2016 r. W 2018 r. Spółka poniosła łączne koszty hodowli koni w wysokości 4.674,7 tys. zł i były niższe o 13% w stosunku do poniesionych kosztów w 2015 r. Największy udział w kosztach hodowli koni w 2018 r. stanowiły koszty obsługi zwierząt – 2.034,5 tys. zł (43,5% ogółu kosztów hodowli koni), koszty amortyzacji i eksploatacji budynków i urządzeń – 633,1 tys. zł (13,5%), koszty pasz i ściółki dla koni – 595,1 tys. zł (12,7%), koszty pośrednie obciążające hodowlę koni – 426,8 tys. zł (9,1%).

P.o. Prezes Zarządu podał, że: „Spółka od lat notowała stratę na sprzedaży. Dodatni wynik na sprzedaży uzyskała tylko w 2015 roku, który wynikał bezpośrednio z rekordowej, skrajnie wysokiej ceny sprzedaży klaczy PEPITA podczas aukcji Pride of Poland (...). Strata na sprzedaży pokrywana jest pozostałymi przychodami operacyjnymi. Są to m.in.: dopłaty do zużytego kwalifikowanego materiału siewnego, zwrot podatku akcyzowego (zakup paliwa), dopłaty obszarowe, przychody z tytułu wygranych gonitw na torach wyścigowych, nagrody finansowe zdobyte podczas championatów koni. Z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności wyniki na sprzedaży Spółki są uzależnione od wielkości sprzedawanych towarów i usług, a przede wszystkim od sprzedaży koni pokazowych podczas sierpniowych aukcji, które generują najwyższe przychody. Obniżenie przychodów ze sprzedaży koni w latach 2017–2018, wynikało z dużo gorszych wyników uzyskanych ze sprzedaży koni, głównie podczas sierpniowych aukcji Pride of Poland i Summer Sale (...).”

(akta kontroli str. 1815-1818, 3476-3477, 3705-3721)

W latach 2015–2016 Spółka uzyskała dodatnie wyniki finansowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej: zysk netto za 2015 r. wyniósł 3.200,3 tys. zł a za 2016 r. 81 tys. zł. W 2015 r. spółka wykazała zysk ze sprzedaży w kwocie 1.569 tys. zł. Strata ze sprzedaży za 2016 r. wyniosła 2.052,4 tys. zł, za 2017 r. 3.296 tys. zł a za 2018 r. 4.807,4 tys. zł. Strata netto za 2017 r. wyniosła (-) 1.640,6 tys. zł, a za 2018 r. wyniosła (-) 3.273,2 tys. zł. Straty netto za lata obrotowe 2017 i 2018 zostały pokryte z kapitału zapasowego Spółki. Zarząd Spółki w dniu 19 września 2019 r. sporządził „Plan naprawczy na lata 2019–2021”, który został zatwierdzony przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie uchwałą nr 15 z dnia 17 października 2019 r. P.o. Prezes Zarządu w wyjaśnieniu nie podał przyczyn nieopracowania wcześniej planu naprawczego pomimo poniesionej straty netto w 2017 r. i 2018 r.

P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił: „Zanotowana w 2017 roku przez Spółkę strata wynikała głównie z następujących przyczyn: 1. Zawarta w grudniu 2017 roku umowa sprzedaży 5 klaczy nie doszła do skutku; 2. W trakcie badania sprawozdania finansowego, zgodnie z zaleceniem biegłego rewidenta, sprawozdanie to zostało skorygowane o zdarzenia zaistniałe po dniu bilansowym, które dotyczyły 2017 roku: utworzono odpisy aktualizujące na należności przeterminowane powyżej 1 roku - dotyczące nieotrzymanej należności z tytułu wygranej przez klacz Pinga pokazu zorganizowanego w 2016 roku; na podstawie otrzymanej decyzji w sprawie przyznania Spółce dopłat obszarowych za rok 2017 skorygowano wysokość otrzymanej kwoty dopłaty; dokonano korekty w przedmiocie sprzedaży konia ADAGIO (...). Zanotowana w 2018 roku przez Spółkę strata wynikała głównie z następujących przyczyn: 1. Niskie przychody uzyskane ze sprzedaży koni podczas sierpniowych aukcji Pride of Poland i Summer Sale; 2. Znaczny spadek łącznych przychodów uzyskanych ze sprzedaży koni w porównaniu do lat ubiegłych; 3. Wyższe koszty aukcji poniesione przez Spółkę w porównaniu do roku poprzedniego; 4. Wystąpienie klęski suszy, która w znacznym stopniu dotknęła uprawy Spółki, w szczególności uprawę zbóż. Pomimo poniesienia znacznych nakładów na produkcję roślinną (nawozy, środki ochrony roślin, kwalifikowany materiał siewny), uzyskane plony były znacznie poniżej wielkości osiągniętej w latach wcześniejszych.(...)”

W obecnej sytuacji zasadne jest rozważenie wprowadzenie innej formy organizacyjnej i odejście od formy spółki z o.o. Obecna forma organizacyjna wyklucza możliwość ubiegania się o różnego rodzaju środki pomocowe dostępne dla rolników indywidualnych oraz podmiotów nie będących własnością skarbu państwa.”

(akta kontroli str. 724-773, 3475-3477, 3706, 3722)

Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (ZZW) zatwierdziło sprawozdania finansowe i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za 2015 r., 2016 r., 2017 r. i 2018 r.²⁴ oraz udzieliło absolutorium z wykonania obowiązków Zarządowi za okres od 20 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. i za 2018 r. ZZW nie udzieliło absolutorium z wykonania obowiązków Zarządu za 2015 r., za okres od 1 stycznia 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. oraz za 2017 r. Prowadzone przez Prokuraturę postępowanie karne dotyczące nieprawidłowości wskazujących na uprawdopodobnione zaistnienie przestępstwa w SK Janów Podlaski do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie zostało zakończone.

(akta kontroli str. 783-785, 792-815)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości dotyczące:

²⁴ Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników zatwierdziło sprawozdania finansowe i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki uchwałami: nr 1 z dnia 9 czerwca 2016 r., nr 1 z dnia 16 maja 2017 r., nr 10 z dnia 16 października 2018 r. oraz nr 9 z dnia 26 sierpnia 2019 r.

1. Niezrealizowania²⁵ zaleceń w zakresie poprawy stanu technicznego wynikających z przeprowadzonych na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego okresowych kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego²⁶ dotyczących: wykonania remontu i usztywnienia konstrukcji wiaty gospodarczej o numerze inwentarzowym 72/1021; wykonania kapitalnego remontu obory dla byków w Piaskach o numerze inwentarzowym 87/18; wykonania remontu elewacji, pokrycia dachowego, obróbek blacharskich, sufitu oraz wykonania konserwacji stolarki okiennej i drzwi magazynu części zamiennych o numerze inwentarzowym 66/108; wymiany pokrycia dachowego, przeprowadzenia konserwacji stolarki okiennej i drzwi, naprawy tynków oraz wykonania opaski przy budynkach gospodarczych *I Pożary* i *II Pożary*; wykonania koryt odwadniających przy wylewkach rur spustowych, uzupełnienia ubytków w posadkach wewnątrz obiektów oraz napraw stolarki okiennej w Stajni Zegarowej numer inwentarzowy 30/108, Stajni nr 1 numer inwentarzowy 32/108, w Stajniach nr 2 i 3 o numerach inwentarzowych 33 i 34/108, w Stajni czołowej numer inwentarzowy 28/108 i w Stajni wyścigowej o numerze inwentarzowym 29/108.

(akta kontroli str. 820-911, 1632-1722)

2. Niedokonania wpisów do ksiąg obiektu budowlanego o okresowych kontrolach stanu technicznego dla 10 obiektów budowlanych: Silosa na kiszonce o numerze inwentarzowym 39/104, budynku stajni nr 58/108 i 59/108, budynku Centrum Inseminacji Koni nr 28/1, budynku stajni gospodarczej nr 37/108, budynku stajni na magazyn sprzętu rolniczego nr 20/108, budynku stajni wyścigowej nr 29/108, budynku stajni Pożary nr 11 nr 31/108, budynku magazynu części zamiennych nr 66/108 i stodoły gospodarczej o numerze inwentarzowym 27/108, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 638-640, 820-911, 1632-1722)

Na okoliczność niezrealizowania zaleceń pokontrolnych P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „Z uwagi na trudną sytuacją finansową Spółki w 2019 roku przeprowadzano tylko niezbędne remonty i naprawy w obiektach. Ponadto, z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe i konieczność zapewnienia przede wszystkim prawidłowych warunków hodowli, przeprowadzenie prac związanych z wymianą posadzek, wymianą stolarki okiennej czy też wykonanie prawidłowego odpływu wód opadowych z dachów budynków wymaga zlecenia tych robót firmie zewnętrznej, co dodatkowo zwiększa koszty robót. Wykonanie zalecanych prac nastąpi w momencie gdy Spółka zgromadzi środki finansowe na ten cel. Obecny Zarząd Spółki, po objęciu funkcji w marcu 2018 r. został poinformowany przez Kierownika Gospodarstwa o stanie technicznym obiektów użytkowanych przez Spółkę. Z uwagi na konieczność pozyskania środków finansowych na wykonanie koniecznych remontów i napraw, podjęto wstępnie decyzję, że prace zostaną wykonane jesienią, po Aukcji Pride of Poland. Niestety, niskie przychody uzyskane ze sprzedaży koni oraz straty poniesione w wyniku suszy skutkowały pogorszeniem się sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. W związku z powyższym koniecznym było zaniechanie wykonania tych prac. W bieżącym roku sytuacja finansowa Stadniny uległa poprawie i jeżeli ten stan utrzyma się w następnym roku, niezbędne prace remontowe zostaną wykonane.”

²⁵ Oględziny 12 budynków będących własnością Spółki oraz dwóch obiektów dzierżawionych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przeprowadzono na podstawie art. 39 ustawy o NIK.

²⁶ Przegląd stanu technicznej sprawności i wartości użytkowej obiektu budowlanego z 11 marca 2019 r. wykonała osoba posiadająca uprawnienia budowlane do kierowania robotami nr ewid. LUB/0246OWOK/05.

A w sprawie niedokonania wpisów do ksiąg obiektu budowlanego o okresowych kontrolach stanu technicznego P.o. Prezes Zarządu podał, że: „Mając na uwadze, że prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych należy do obowiązków Kierownika Gospodarstwa, z uwagi na konieczność bezpośredniego nadzoru nad przebiegiem prac polowych w okresie wiosna – jesień protokoły z przeprowadzonych przeglądów obiektów budowlanych są wpisywane do ksiąg przed rozpoczęciem sezonu prac oraz po jego zakończeniu. Po stwierdzonych w trakcie kontroli brakach we wpisach do ksiąg budowlanych Zarząd podjął decyzję, że wykonywania tych czynności zostanie powierzone innej osobie.”

(akta kontroli str. 638-640, 820-911, 974-977, 1632-1722, 1787-1797, 1834, 2038-2041)

3. Niewykazania w ewidencji środków trwałych Spółki²⁷ budynków gospodarczych *I Pożary* i *II Pożary*, będących własnością Spółki, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁸.

(akta kontroli str. 820-911)

P.o. Prezes Zarządu wyjaśnił, że: „Budynek gospodarczy I – Pożary oraz budynek gospodarczy II – Pożary położone są na działce o nr (...). Działka ta w grudniu 1994 r. została wniesiona aportem do Spółki. (...) Nie wykazano na tej nieruchomości wymienionych budynków gospodarczych, które znajdowały się wówczas na działce (...). Budynki te nigdy nie były wykazywane w ewidencji księgowej. (...) Spółka wystąpiła do Urzędu Gminy o wydanie zaświadczenia o przeznaczeniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego działki, na której znajdują się wskazane budynki. Zaświadczenie to jest potrzebne do sporządzenia ich wyceny. Równocześnie trwają poszukiwania rzeczoznawcy, który dokona wyceny obiektów budowlanych Pożary I i Pożary II. Po ustaleniu wartości, budynki zostaną wpisane do ewidencji środków trwałych Spółki.”

(akta kontroli str. 639, 1790)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka prawidłowo gospodarowała większością posiadanego majątku. W latach 2016–2018 nie wykonano wszystkich zaplanowanych zadań inwestycyjnych, modernizacji i remontów. Przychody z tytułu hodowli koni w latach 2015–2016 były wyższe od poniesionych kosztów, natomiast w latach 2017–2018 nie pokrywały tych kosztów. Spółka w 2017 r. i 2018 r. wykazała stratę netto, a plan naprawczy został przyjęty dopiero w październiku 2019 r. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewykonania zaleceń z okresowych kontroli stanu technicznego niektórych obiektów budowlanych, niedokonania wpisów do ksiąg obiektu budowlanego niektórych budynków, a także niewykazania budynków gospodarczych *I Pożary* i *II Pożary* w ewidencji środków trwałych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

1. Realizację zaleceń wynikających z okresowych kontroli stanu technicznego magazynu części zamiennych, stodoły polowej i obory w Piaskach.
2. Dokonanie wpisów do ksiąg 10 obiektów budowlanych stosownie do wymogów art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego.
3. Doprowadzenie zapisów ewidencji środków trwałych do zgodności ze stanem rzeczywistym.

²⁷ Oględziny przeprowadzono na podstawie art. 39 ustawy o NIK.

²⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, grudnia 2019 r.

Kontrolerzy
Krzysztof Babicki
Główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

.....
podpis

.....
podpis

Witold Brzychcy
Główny specjalista kp.

.....
podpis